

توجه به میراث در خطر ایران، رویکرد هفته پژوهش

ذات... نیکزاد، معاون پژوهشی پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری شعارامسال هفته پژوهش را «میراث‌فرهنگی – هویت ایرانی» عنوان کرد و گفت: امسال تلاش شده است تا تمامی برنامه‌های هفته پژوهش این پژوهشگاه، ذیل این شعار و با تأکید بر میراث در خطر ایران برگزار شود.

وی افزود: تلاش شده تاامسال موضوع میراث در خطر ایران به عنوان یک محور اصلی برای فعالیت‌های هفته پژوهش درنظر گرفته شودودر حوزه‌های گوناگون مانند زبان شناسی، باستان شناسی، مردم شناسی، هنرهای سنتی، هنرهای از یاد رفته، مقاصد گردشگری و میراث طبیعی،مسئله‌میراث در خطر دیده‌شود. به‌گفته‌نیکزاد،

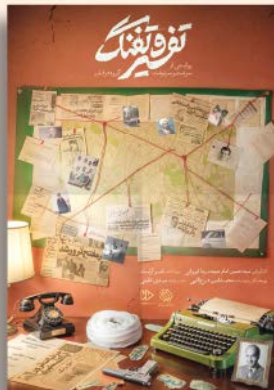
عناوید گروهک منحط فرقان در (تفسیر و تفنگ)

است؛ بخش‌هایی از آن از جمله دادگاه اکبر گودرزی و حتی تشییع پیکر شهید مطهری برگرفته از آزشیوهایی است که برای اولین بار منتشر می‌شود. امام جمعه درباره علت گرایش به ساخت تفسیر و تفنگ گفت: گروه فرقان اتفاقات عجیبی را در تاریخ انقلاب ما رقم زده، از طرفی هم پرداخت جامعی نسبت به این گروه نداشتیم و در بسیاری از موارد آنها را برابر با مجاهدین خلق دانستیم؛ در صورتی که افراد وارد شده به این گروه، سرنوشت متفاوتی داشتند و نحوه شکل‌گیری آن جالب بوده است. بسیاری ترور رهبر معظم انقلاب را مربوط به مجاهدین خلق می‌دانند؛ در صورتی که این گروهک داستانی دیگر دارد و این واقعه هم توسط فرقان اجرا شد. در کنار هم قرار دادن تمام این موارد، جزو انگیزه‌های اصلی شد که بخواهیم روایت کاملی را از گروهک فرقان داشته باشیم.

این مستندساز با اشاره به این‌که فیلم‌های کمی در ارتباط با گروهک فرقان ساخته شده، یادآوری کرد: فکر می‌کنم تنها یک کار نیمه‌بلند و یک اثر کوتاه در رابطه با این گروهک ساخته شده، البته ما بین خودمان می‌گفتیم که نباید نامش را گروهک بگذاریم، چون هزینه‌های سنگینی را برای انقلاب رقم زدند اما به دلیل این‌که عده زیادی نبودند، به گروهک مشهور شدند.

تفسیر به رای از روایات و گمراهی نوجوانان

او درباره علت پرداختن به این گروهک در تفسیر و تفنگ، تشریح کرد: در گروهک فرقان، اکبر گودرزی (تشکیل دهنده گروهک) یک طلبه اخراجی از چند حوزه علمیه است و مبنای تشکیل این گروهک براساس تفسیرهایی است که او از آیات و روایات دارد؛ افرادی را دور خودش جمع می‌کند و تفسیر خودش را از قرآن به آنها ارائه می‌دهد. من کار تربیتی انجام می‌دهم، در مدرسه با نوجوانان سروکار دارم و در این فضا تنفس می‌کنم. با توجه به این‌که اکثر افراد گروه فرقان نوجوان بودند، برای من که با قشر نوجوان سروکار دارم، خیلی جذاب بود که یک نفر چطور می‌تواند با ارائه عقیده‌اش در رابطه با قرآن، نگاه این گروه سنی را به‌گونه‌ای تغییر دهد که دست به کارهای خشونت‌آمیز و ترور بزنند. حلقه‌های گروهک فرقان از همین جا شکل می‌گیرد و خروجی این عقیده که خیلی خطرناک و عجیب

شاهد فیلم‌هایی هستیم که روی لبه تبیین‌گری از تحولات تاریخی و شخصیتی

ای نسل جدید چهره‌ای واقعی از افراد تاریخ معاصر کشور نمایان کنند. آثاری که

میمنه فراهم کرده‌اند. امسال تعداد فیلم‌ها درباره شخصیت‌هایی که حضورشان

لم‌بماند که می‌توانند نشانه‌ای از توجه فیلمسازان مستند به شخصیت‌های تاریخی

روز را ز تصور به نظر می‌رسید و حالا در این جشنواره شاهد آثاری چون «ضد قهرمان»

کارگردانی عارف افشار مستندی درباره شخصیت صادق خلغایی و تقابل جریان

به کارگردانی سیدحسین امام‌جمعه است که به گروهک تروریستی فرقان در

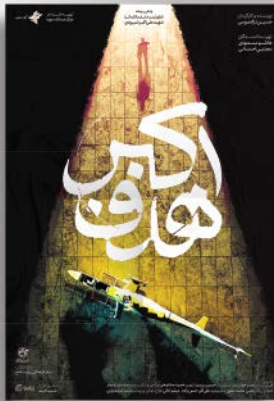
«کارگردانی حسین نژاد موسی درباره ماجرای نمرده شهید اکبر شیروودی و

پوذر به دلیل هجوم لشکر بعث عراق در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ است. آخرین

ستمی است. «روزگار احمد» زندگی شهید احمد کاظمی را از ابتدای

در گذارش پیش‌رو با کارگردانان این آثار صحبت کردیم تا از

دک‌ه در ادامه از نظر می‌گذرانید.

ین فیلمش در جشنواره ت فیلم سینمایی درباره نیز ارائه شد که من برای

دیدگاه

کوتاهی در تولید نمایش مبتنی بر آثار ادبی ارزشمند

کنسرت-نمایش «لیلیا بی‌مجنون» به کارگردانی و آهنگسازی پیمان خازنی، شب گذشته آخرین اجرای خود را در پردیس تئاتر شهرزاد روی صحنه برد.امیر اردستانی، تهیه‌کننده-این کنسرت-نمایش، درباره ورودش به تولید چنین آثاری گفت:تئاتر به‌دلیل انتقال مستقیم احساسات و عواطف از طرف بازیگر به مخاطب و احساس زنده بودن، همیشه جذابیت ویژه‌ای برای من داشته است. او ادامه داد: نمایش لیلیا بی‌مجنون مشخصاً براساس منظومه نظامی نگاشته شده اما متأسفانه هنرمندان مادرزیمینه‌نمایش‌هایی براساس متون ارزشمند ایرانی و به خصوص کنسرت-نمایش‌هایی که با موسیقی اصیل ایرانی سروکار دارد، در تمامی مباحث مرتبط با اجرا و کارگردانی کم‌کاری کرده‌اند. ما این قدر در تولید آثار و محتواهای مبتنی بر متون و منظومه‌های ارزشمندمان کوتاهی کرده‌ایم که هنرمندان از آن فاصله گرفته‌اند. قطعاً اگر تئاتر مسیر بهره‌گیری از متون کلاسیک و کهن ایرانی را پیش بگیرد، مخاطب خود را خواهد یافت.

اجرای ویژه «شهر بازی» برای دانشجویان

در ادامه اجرای نمایش «شهر بازی» به طراحی و کارگردانی نوید محمدزاده، این نمایش فردایک نوبت ویژه برای دانشجویان به صحنه می‌برد. دانشجویان برای تهیه بلیت این نمایش می‌توانند از ساعت ۱۶ به صورت حضوری از گیشه مجموعه تئاتر لیخند با تخفیف ویژه دانشجویی بلیت نمایش را تهیه کنند. در این «شهر بازی» به طراحی و کارگردانی نوید محمدزاده، گروه بازیگران و گروه اجرایی به شرح زیر حضور دارند: نوید محمدزاده، مریم حسینی، حدیث نظری، کوشان همتی، سجاد اسبوند و سینا فاتح؛ به عنوان گروه بازیگران، سیدمحمد مساوات، سراینده شعر، نورالدین حیدری ماهر، محمد قدس و نوید محمدزاده؛ تهیه‌کنندگان، داوود ونژاده؛ مجری طرح، مریم حسینی؛ دستیار کارگردان، سیدمحمد مساوات؛ یوسف بابیری، مجتبی کریمی و فرشته حسینی؛ مشاوران کارگردان، امیرعلی حسینی؛ طراح صدا و آهنگساز، نوید محمدزاده، شاهین سی‌سان و فرشید جعفری.

صحنه

انجام ۵۴ طرح پژوهشی، چاپ ۲۰ جلد کتاب، برگزاری ۲۰ همایش، ۱۱۴ نشست تخصصی، ۲۵ نمایشگاه و ۴۴ کارگاه آموزشی نام برد. علاوه بر این در مدت یادشده، چاپ بالغ بر ۳۰۰ مقاله علمی، ارائه ۲۵۰۰ خدمات آزمایشگاهی، کاوش ۱۲ محوطه باستان‌شناسی و آفرینش ۵۰ اثر هنری از دیگر دستاوردهای این پژوهشگاه بوده است.

بود، موجب شد به این نتیجه برسند که افرادی از قبیل شهید مطهری را رهبر معظم انقلاب را ترور کنند.

او با تأیید این‌که این گروه، خوارج دوران انقلاب بودند، افزود: به نظر ما این افراد از همان ابتدا همه وارد جریان انقلاب نشدند، شاید تنها یک بعد از انقلاب را پذیرفتند و ابعاد دیگر را نپذیرفتند.

دست‌اندا‌زهای گفت‌وگو با مطلعان گروهک فرقان

امام جمعه درباره مراحل پژوهش این مستند عنوان کرد: پژوهش این مستند پنج سال پیش شروع شد، کش و قوس‌های زیادی داشت و پژوهشگر ما، محمدامین فرج‌اللهی جزو افرادی بود که علاقه و تسلط زیادی به مسائل تاریخی بازه زمانی حضور گروهک فرقان دارد. وقتی به کمک پژوهشگر به افراد مدنظرمان رسیدیم، با چالش در مورد مصاحبه کردن با افراد مختلف روبه‌رو شدیم. یک نفر حاضر نبود مقابل دوربین بنشیند که به ناچار قبول کردیم صوتش را داشته باشیم و در نر هم نخواستند چهره‌شان مشخص شود اما شمایل‌شان در مستند معلوم است. از طرف دیگر با گروهی از توابعین فرقان قصد مصاحبه داشتیم که حاضر نشدند، بیایند.

تفاوت گروهک فرقان با مجاهدین خلق

این مستندساز درباره تفاوت گروهک فرقان با مجاهدین خلق تشریح کرد: در باور عمومی این‌طور جافتاده که حتی سرنوشت گروهک فرقان با مجاهدین خلق یکی است اما ایدئولوژی و شکل تشکیل این دو گروه با هم متفاوت است و علاوه بر این، عمده بازماندگان گروهک فرقان توبه واقعی کردند و عده‌ای در جنگ تحمیلی شهید شدند و عده‌ای هم هنوز زنده هستند اما مجاهدین خلق به کارهای‌شان ادامه دادند. ما سعی کردیم به ایدئولوژی که براساس مثلث زر، زور و تزویر در گروهک فرقان وجود دارد در فیلم بیردازیم تا مردم بیشتر با آنها آشنا شوند. فهرست

جای تأمل دارد، این است که چرا مردم از وجود نیروهای مکتبی و مؤمن درون

ارتش بی‌خبرند. ما این رسالت را برای خود قرار دادیم که یکی از این قهرمانان را به مردم بهتر و درست‌تر معرفی کنیم.

چالش‌های مستندسازی

این کارگردان مستند با بیان این‌که ساخت مستند خوب همواره با چالش‌هایی همراه است، یادآوری کرد: یکی از چالش‌های اصلی، انتخاب فرم و گونه مناسب برای اثر است. ما باید به نحوی جذاب به سوهه بیردازیم که برای مخاطب خسته‌کننده نباشد. ساخت مستند پرتزه درباره شخصیتی که در قید حیات نیست، بزرگ‌ترین چالش است. ما باید به نحوی جذاب به سوهه بیردازیم که برای مخاطب، بعد از دیدن مستندهای آرشیوی، این مستند خسته‌کننده نباشد.

او با اشاره به این‌که چالش ما این بود که یک قهرمان دفاع مقدس را در گستره‌ای ملی معرفی کنیم، ادامه داد: با این نگاه باید فیلم بسازیم که می‌خواهیم یکی از قهرمانان ملی را معرفی کنیم و تمام افشار جامعه بتوانند با سوهه ارتباط بگیرند و با آن همذات‌پنداری کنند.

نژاد موسی با یادآوری این‌که پیدا کردن آرشیو و اطلاعات نیز چالشی بزرگ است، افزود: در دوران دفاع مقدس به دلیل محدودیت‌های زیادی که براساس دستورالعمل‌های ارتش وجود داشت، جمع‌آوری اسناد و آرشیودشوار بود. این داده‌ها حتی اگر در فیلم استفاده نشود، برای پژوهشگران ارزشمند است. یکی از منابع ارزشمند ما، مصاحبه‌ها با هم‌زمان شهید شیروودی و کادر هوانیروز در دهه ۷۰ بود که در آرشیو بنیاد روایت فتح موجود است و به ما کمک زیادی کرد.

از آرشیو تا واقعیت

این مستندساز بیان کرد: متأسفانه در سال‌های اخیر، سیاستگذاری‌ها به‌گونه‌ای پیش رفته که هم مستندسازان و هم مردم نسبت به فیلم‌های آرشیوی غارد دارند. مستند «هدف اکبر» تنها آرشیوی نیست و ۴۰ درصد آن تولیدی است. این نیاز به بازنگری و اصلاح دارد، زیرا مستندسازان ترجیح می‌دهند سراغ سوهه‌های امروزی بروند.

او با بیان این‌که فیلم مستند بهترین مدل برای ارائه تاریخ و بررسی آن است، گفت: تاریخ مکتوب معمولاً نگاهی تک‌بعدی دارد، در حالی‌که

قاب

فرهنگ

شنبه ۲۴ آذر ۱۴۰۳ ۱۴۰۳ شماره ۶۹۳۱

ترور آنها مخفی نبود و به شکل علنی هم گفته بودند که ما با چه کسانی مشکل داریم.

او در پاسخ به این پرسش که قبل و بعد از ساخت مستند چه تغییری در دیدگاه شما نسبت به گروهک فرقان به وجود آمد، گفت: من دو گروه مجاهدین خلق و فرقان را قبل از ساخت مستند به هم نزدیک می‌دانستم و فکر می‌کردم با توجه به در اختیار داشتن اسلحه و تجهیزات زیرشاخه‌ای از مجاهدین خلق هستند و خیلی به شکل سطحی از کنار آن رد می‌شدم، اما زمانی که پژوهشگر تمام داستان‌های مربوط به این گروهک را برای ما نقل کرد، متوجه متفاوت بودن این روایت شدم.

چالش دریافت مجوز برای کار تاریخی

این مستندساز در پاسخ به این پرسش که چرا فیلمسازان ما کمتر به سوهه‌های مغفول تاریخی می‌پردازند، عنوان کرد: اگر بخواهم از زاویه فیلمسازان صحبت کنم، شاید با وجود تفاوت دغدغه‌ها در جامعه امروز و سرعت تغییر و تحولات، بررسی ابعاد تاریخ در مرکز توجه مخاطب عام نباشد. یکی از مسائلی که موجب تأخیر در خروجی کار شد، همین دریافت مجوز بود. صرف زمان دوساله برای یک سوهه تاریخی نیاز به دقت و حوصله زیادی دارد و از طرفی تحولات اجتماعی نیز سریع است و برای رسیدن به خروجی نیاز به سرعت بیشتری داریم و شاید این یکی از دلایلی باشد که فیلمسازان کمتر سراغ این شکل کارها بروند.

پوشیدن کفش آهنی برای سوهه‌های تاریخی

امام جمعه خاطرنشان کرد: برای رفتن سراغ این شکل کارهای تاریخی نیاز به کفش آهنی دارید. به عنوان مثال، برای چند پلان کوتاه فیلمبرداری در بهشت‌زهرا(س) در قطعه گروهک فرقان هشت‌ماه دنبال مجوز بودیم. وقتی فیلمساز ببیند تا این اندازه با محدودیت روبه‌رو می‌شود، شاید از خیر کار کردن در حوزه تاریخی بگذرد و تمایز کار در فضای امروزی هم این است که نسبت به کار تاریخی زودتر به خروجی می‌رسد.

فیلم مستند با نظرات چند نفر درباره یک واقعه، حس درست‌تری به مخاطب منتقل می‌کند.

این رسالت بر دوش مستندسازان تاریخی است و امیدوارم تولیدکنندگان مستند به اهمیت کارشان توجه داشته باشند.

ضرورت تولید مستندهای دفاع مقدس

نژاد موسی با بیان این‌که به مخاطبان و همکاران خود می‌گویم از تاریخ خود غافل نباشند، افزود: ما ایرانیان به دلیل حافظه تاریخی ضعیف‌مان، خیلی زود فراموش می‌کنیم به همین دلیل باید به دنبال مستندهای تاریخی باشیم. مستندسازی‌که در حوزه دفاع مقدس فعالیت می‌کنند باید شهیدا، قهرمانان و عزیزانی که در ارتش بودند، فراموش نکنند.

این کارگردان با ابراز نگرانی نسبت به پیامدهای فراموشی خلبانان گفت: در فرآیند ضبط مصاحبه‌هایی که با خلبانان هوانیروز داشتیم، یکی از این بزرگواران به من گفت که از سال ۶۷ تا به امروز، شما اولین نفری هستید که آمده‌اید تا خاطرات مرا ضبط کنید. این فرد، کسی بود که در دوران جنگ تحمیلی سه مرتبه دچار حادثه سقوط هلیکوپتر شده و در تمام هشت سال جنگ حضور داشت.

تلاش برای معرفی قهرمانان ناشناخته

نژاد موسی با اشاره به این‌که این نگاه اشتباه است که صرفاً به شهدا بیردازیم، افزود: شهید شیروودی، بزرگ هوانیروز و شخصیتی جهانی است که فقط هشت ماه ابتدایی جنگ را دیده اما شهدا و قهرمانانی را داریم که تمام طول جنگ را دیده‌اند و نسبت به آنها غافلیم و هر روز از تعداد این عزیزان کاسته می‌شود. امیدوارم این مسیر اصلاح شود و به شکل بهتری ادامه یابد. در نهایت، مستند «هدف اکبر» نه تنها یک فیلم درباره شهید شیروودی است، بلکه تلاشی است برای معرفی قهرمانان ناشناخته دفاع مقدس و ارتش جمهوری اسلامی ایران. ما باید به این قهرمانان توجه کنیم و داستان‌های آنها را روایت کنیم.

